

OPERATÖR CEMİL PAŞA VE TÜRKİYE’NİN İLK AÇIK KALP MASAJI OLGUSU: 120. YILDÖNÜMÜNDE

H. Volkan ACAR

SBÜ Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara, Türkiye

Yazarın ORCID Kimliği: [0000-0002-0603-3896](https://orcid.org/0000-0002-0603-3896)

ÖZET

Dünyada kullanılmamasından hemen sonra kloroformun Osmanlı Devleti’nde de ameliyatlarda kullanıldığı bilinmektedir. Ameliyatlarında kloroform kullanan cerrahlar arasında Cemil Paşa da (Prof. Dr. Cemil Topuzlu) bulunmaktadır. Ülkemizde modern cerrahinin kurucusu olarak bilinen Cemil Paşa, kendi ifadesiyle kloroform anestezisi altında 5000’den fazla ameliyat gerçekleştirmiştir. Bu makalede ele alınan konu, kloroform verilen bir hastada gelişen kardiyak arrest olgusunda Cemil Paşa’nın uyguladığı resüsitasyon ve açık kalp masajıdır. Bu olgu, ülkemizin bilinen ilk açık kalp masajı olgusudur.

Anahtar sözcükler: resüsitasyon, kalp masajı, kloroform, tıp tarihi, anestezi

ABSTRACT

It is known that chloroform was used in surgeries in the Ottoman Empire immediately after its use in the world. Cemil Pasha (Prof. Dr. Cemil Topuzlu) is among the surgeons who use chloroform in their operations. Known as the founder of modern surgery in our country, Cemil Pasha, mentioned in his published work that he performed more than 5000 operations under chloroform anesthesia. The subject discussed in this article is the resuscitation and open-heart massage performed by Cemil Pasha in a case of cardiac arrest of a patient who was given chloroform. This one is the first known case of open-heart massage in our country.

Keywords: resuscitation, heart massage, chloroform, history of medicine, anesthesia

GİRİŞ

Bu makalede ülkemizin kayıtlı ilk açık kalp masajı olgusu ele alınacaktır. Hasta, ülkemizde modern cerrahinin kurucusu olan Prof. Dr. Cemil Topuzlu’nun (Operatör Cemil Paşa) bir anal fistül olgusudur. Türkiye resüsitasyon tarihi açısından önem taşıyan bu olay, 26 Ağustos 1903’de Dârülfünûn-ı Osmânî Tıp Fakültesi’nin Seririyat-ı Hariciye’sinde (Tıp Fakültesi Cerrahi Kliniği) gerçekleşmiştir.

ÖZGEÇMİŞİ

Prof. Dr. Cemil Topuzlu 1866’da İstanbul’da doğdu, Babasının devlet görevleri nedeniyle eğitimini ülkenin farklı bölgelerinde

devam etti. Paşakapısı Askeri Rüştiyesi, Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi), Beyrut Fransız Mektebi, Şam Askeri Rüştiyesi ve Kuleli Askeri Tıbbiye İdadisi sonrasında tıp eğitimi için Gülhane’deki Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye’ye girdi ve 1886’da yüzbaşı rütbesiyle hekim olarak mezun oldu (Resim 1).

Resim 1- Prof. Dr. Cemil Topuzlu (1866-1958)

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=43654122>

Mezuniyetinden sonra ilk görev yeri Sütluçe’deki Kumbarahane Askeri Hastanesi’ydi. Kısa süre sonra eğitim için Fransa’ya gönderilen Cemil Paşa, Paris’te üç yıl süreyle cerrahi asistanlığı yaptı (1887-1890). Ülkeye dönüşünün ardından 1890’da Haydarpaşa Hastanesi operatörlüğüne atandı, sonra da Askeri Tıp Fakültesi’nde eğitim vermeye başladı. Önce Cerrahi Kliniği Muallim Muavini (1891), ardından Cerrahi Kliniği Muallimi (1894) oldu.

Gerçekleştirdiği başarılı ameliyatlardan dolayı ünü giderek arttı. II. Abdülhamid döneminde Saray doktoru oldu, sık sık rütbe ve nişanlarla taltif edildi. Yurtdışından ameliyat davetleri alıyor, yurtdışından hastalar ameliyat olmak için İstanbul’a geliyordu.

Hekimlik yanında eğitime de önem verdi ve askeri birlik ve kurumlar için, modern cerrahi uygulamaları bilen çok sayıda “küçük cerrah”ın (Sağlık Memuru) yetiştirilmesine önyak oldu.

Osmanlı'nın ilk özel hastanesi olan Zeynep Kamil Hastanesi'nin modernizasyonuna, Osmanlı'nın ilk modern çocuk hastanesi olan Hamidiye Etfal Hastanesi'nin kuruluşuna katkılar sağladı. Askeri Tıp Fakültesi ile Sivil Tıp Fakültesi'nin birleştirilip Haydarpaşa'daki yeni binaya nakledilmesi çalışmalarını yürüttü (1909-1910) ve yeni kurulan fakültenin ilk dekanlığını üstlendi.

Ülkenin ilk Dişçi Mektebi'nin, Eczacı Mektebi'nin ve doğumevinin kurulmasını sağladı (1909).

Askerlikten ayrıldıktan sonra devlet görevlerinde de bulundu, 1912 ve 1919'da iki kez İstanbul Şehremini (Belediye Başkanı) ve İstanbul Valisi olarak atandı. Şehircilik alanında gerçekleştirdiği projelerle İstanbul'un çehresini değiştirdi. Onun döneminde İstanbul, Sultanahmet Parkı ve Gülhane Parkı yanında çok sayıda yol, park, bahçe ve meydan kazandı. Temizlik ve düzeni sağlamak için Belediye Zabıta Yönetmeliği çıkardı. Balkan Savaşı sırasında İstanbul'a gönderilen yüzbinlerce hasta ve yaralı asker ile sivilin tedavisi ve konaklaması için düzenlemeler yaptı. Son Damat Ferit Paşa hükümetinde Nafia Nazırı (Bayındırlık Bakanı) olarak atandı (1920). Dönem dönem Cenevre, Nice ve Paris'te yaşadı. 1929'da İstanbul'a kesin dönüş yaptı ve öldüğü yıl olan 1958'e kadar mesleki çalışmalarını sürdürdü⁽¹⁾.

AÇIK KALP MASAJI

Makalenin konusu olan olgu, Prof. Dr. Cemil Topuzlu'nun bir gazeteye verdiği röportajda anlatılmıştır. Son Posta Gazetesi'nde 1931 yılında yayımlanan bu röportajda Topuzlu'ya, hekimlik yaşamının “en mühim ve heyecanlı addettiği vaka” sorulur. Topuzlu birkaç dakika düşündükten sonra meslek yaşamının en önemli ve heyecanlı hastasının, kardiyak arrest gelişmesi üzerine açık kalp masajı yaptığı bir olgu olduğunu söyler. Olay Topuzlu'nun kendi ağzından gazetede şöyle anlatılır⁽²⁾:

“Bu bir fistül ameliyesi idi ve vak'a Tıp fakültesi'nde geçiyordu. Hastayı masa üzerine yatırdılar, kloroform verildi, uyutuldu.

Ben de ameliyata başlamak üzere masanın başına geçtim. Hayret...

Bu sırada hastanın kalbi duruverdi.

Hasta ölmüştü. Nefesini geri getirmek için derhal sun'i tedbirlere başvuruldu. Fakat hiçbir fayda vermedi.

O sırada, gene o sene içinde Amerikada yapılmış muvaffakiyetli bir tecrübe hatırıma geldi. (Hastanın kalbini açarak sıkıştırmak).

Hemen hastanın bir kısım kaburga kemiklerini kestim. Kalbi avcumun içine alarak masaj yapmaya başladım. Birden kalp

oynamıya başladı. Kan harekete geldi. Hasta gözünü açarak şaşkın, şaşkın etrafına bakınmaya başladı.

O dakikada duyduğum sevinçli heyecanı elbette ki tarif edemem.

Lakin, bu hadiseyi ikinci bir teessürlü vak'a takip etti: Tedbirimiz iyi netice vermekle beraber hastayı ölümden kurtaramadı. On dakika sonra gözlerini büsbütün kapadı. Ölümünün sebebi ise hastanın uzviyeti üzerinde kloroformun yaptığı tesir oldu.

Yani hasta bıçakla kurtulmuş, fakat kloroformla ölmüştü. Vak'ayı altı ay sonra Paris etibba kongresinde anlattım, birçok eserlerde yer aldı.”

Resim 2- Son Posta Gazetesi'ndeki Cemil Topuzlu röportajı (02.02.1931)

http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/son%20posta/son%20posta_1931/son%20posta_1931_subat_/son%20posta_1931_subat_2_.pdf

Türkiye’de kayıtlı ilk açık kalp masajı olan bu olgunun en ayrıntılı şekilde ve bilimsel bir dille aktarıldığı kaynak ise Gazette Médicale D’orient’dır⁽³⁾. Cemil Paşa’nın Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane’nin 20 Kasım 1903 tarihli toplantısında sunduğu bu olgu, derginin 1904 yılına ait 1 Ocak – 15 Şubat sayısında makale olarak yayınlanmıştır (Resim 3 ve 4). Makalede olay aşama aşama şu şekilde anlatılmıştır:

“On beş yıllık cerrahi pratiğimde, ölümcül bir kazaya tanık olmadan, çok sayıda ileri derecede kalp hastalığı olan hasta da dâhil olmak üzere 5.000’den fazla kloroform anestezisi uyguladım. Ancak üç ay önce, eksternal üretraktomi sırasında üretranın darlığını aşamadığımız 30 yaşındaki genç bir erkekte meydana gelen ölümcül bir kardiyak senkop olgusunu burada sunmak durumunda kalıyorum.

Otuz yaşındaki Ali, 24 Ağustos 1903’te Mekteb-i Tıbbiye’nin Cerrahi Kliniği’ne başvurdu. Ailevi ve kişisel özgeçmişinde kayda değer bir özellik yok. Ailesindeki birkaç gonore hastası dışında tüberküloz yok, frengi yok, romatizma yok. Hastanın iki yıldır idrar kaçağının mevcut olduğu bir perineal fistülü var.

Mevcut durum: Muayenede üretrada aşılmaz bir darlık ve tamamen idrar sızdıran bir perineal fistül vardı. Genel durumu çok tatmin ediciydi, ateşi yoktu, iştahı ve sindirimi iyi durumdaydı. Solunum ve dolaşım organlarında hiçbir şey yoktu. Karaciğer, dalak ve böbrekler normaldi. İdrar muayenesinde olağandışı bir şey görülmedi.

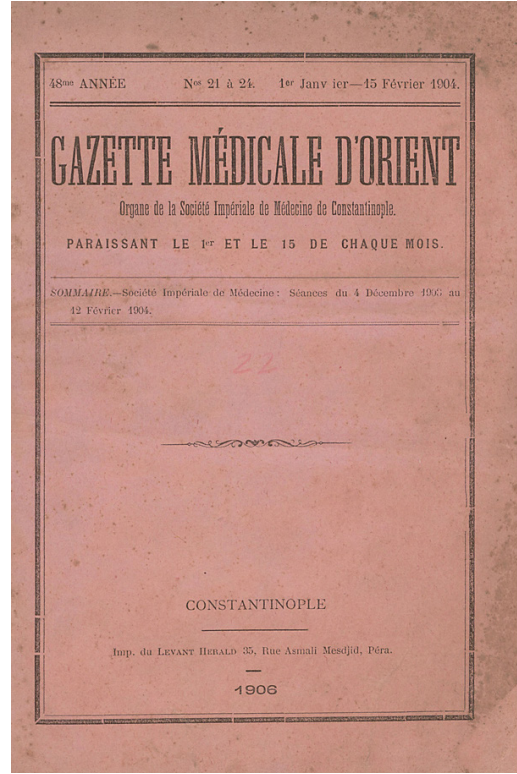
Operasyon 26 Ağustos 1903’te gerçekleşti; kloroform verilirken kardiyak senkop meydana geldi.

Hasta Juncker aparatı ile en fazla sekiz gram kloroform almıştı.

Hastayı geri döndürmek için 20 dakikadan fazla bir süre boyunca şu işlemleri uyguladık: Dili ritmik çekme, yapay solunum, oksijen inhalasyonu, elektrik uygulama vb. vb. Ama boşunaydı. Sonunda sol taraftan torakotomi yapıp torasik flep uyguladım; perikardı kestim, kalbi elimin içine aldım ve birkaç dakika masaj yaptıktan sonra önce birkaç kasılmanın başladığını, ardından kalbin attığını ve ardından da radyal nabız hissettim; bir dakika sonra kalp yeniden durdu; masaja tekrar başladım. Bu sefer kalp atışları daha güçlü bir radyal nabızla yeniden başladı ve aynı sırada perineal yara bölgesinden ve dilden gerçek bir kanamanın başladığını gördük. Siyanoze haldeki hastanın yüzü neredeyse normale dönmüştü ve birkaç yapay solunumdan sonra hasta birkaç dakika kendi kendine nefes almaya ve etrafına bakınmaya başlamıştı; ancak kısa süre sonra solunum durdu ve nabız da hissedilmez hale geldi.

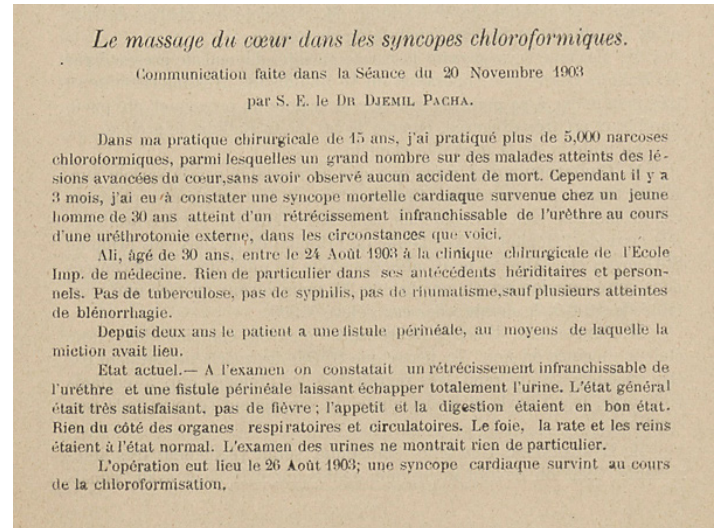
Bundan cesaret alarak, 10 dakika süreyle kalp masajı ve yapay solunum yaptık. Ama bu sefer kalp kesinlikle gevşekti ve reaksiyon vermiyordu. Tüm umutlar kaybolmuştu. Otopside kalpte, akciğerlerde, böbreklerde bu ölümcül kardiyak senkop

tablosunu açıklayabilecek hiçbir lezyon bulamadık.”

Resim 3- Resüsitasyon öyküsünün ilk kez yayınlandığı Gazette Médicale D’orient’in kapak sayfası (Salt Araştırma web sitesinden alınmıştır)

<https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/129177>

Resim 4- Gazette Médicale D’orient’deki “Djemil Pacha” imzalı makalenin başlığı (Salt Araştırma web sitesinden alınmıştır)

<https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/129177>

Cemil Paşa makalenin bundan sonrasında açık kalp masajı üzerine bir literatür tartışması yapar ve önceki yayınlardaki verileri aktarır. Bu yayınlara göre vurgu yapılması gereken birkaç konu vardır:

- Kan, olması gerektiği gibi oksijenlenmeye devam ettiği sürece sonuçlar yüz güldürücü olur.
- Açık kalp masajına hemen geçmemek gerekir. Öncelik her zaman yapay solunuma ve diğer “geleneksel” yöntemlere verilmelidir.
- Önemli olan nokta, yapay solunumdan açık kalp masajına geçiş zamanıdır.
- Mevcut fizyolojik bilgilere göre açık kalp masajına geçmek için 20-25 dakika beklememek gerekir, bu süre ortalama 10 dakika olarak kabul edilebilir.
- Eğer yapay solunum eşliğinde, yukarıda sayılan “geleneksel” yöntemler 10 dakika süreyle uygulanıp herhangi bir yanıt alınmadıysa “son çare” olarak açık kalp masajı uygulanmalıdır.

Bunun ardından Cemil Paşa, açık kalp masajı olgu sunumlarına ilişkin sonuçları aktarır. Buna göre açık kalp masajı iki olguda “tartışılmaz bir başarı” sağlamışken, kendisinininki de dâhil olmak üzere çok sayıda olgudaki sonuç “kısmi başarı” olmuştur. Yani Cemil Paşa, masaj sırasında geçici de olsa kardiyak kontraksiyonlar gözlenmesini kısmi başarı olarak yorumlamaktadır.

Makalenin bu bölümünde Cemil Paşa, açık kalp masajının etkili olabilmesi için gereken koşulları da üç maddede sıralar:

1. Kalp “uyarılamaz” hale geleceği için açık kalp masajına “çok geç” başlamamak,
2. Kardiyak sorunları bulunan hastada açık kalp masajını uygulamamak,
3. Cerrahi işlem için, mümkün olduğunca basit ve kanıtlanmış bir uygulama belirlemek.

Cemil Paşa kendi hastasında başarılı olamamasının nedenini de açık kalp masajına çok geç başlaması olarak görür.

Bu bilgilerden sonra Cemil Paşa, sınıflandırmaya geçer. Onun görüşüne göre, ilk kez 1889’da uygulanan kalp masajı, yöntem olarak iki başlık altında incelenebilir:

- 1- Kalp masajı (Basit, ekstratorasik)
- 2- Kalp masajı (Cerrahi masaj)
 - A- İntratorasik masaj
 - B- İntraabdominal masaj
 - I- Dolaylı (Ekstraperikardiyak masaj)
 - II- Doğrudan (Perikardiyodiyafraqmatik masaj)
 - a- Basit/medikal kalp masajı
 - b- Torakotomi sonrası masaj
 - c- Laparotomi sonrası masaj

Makale son olarak 1889’dan itibaren yayınlanan açık kalp masajı yayınlarını özetler. Cemil Paşa’nın olgusuyla birlikte toplam sayısı 17 olan bu hastalardan çıkan sonuçlar özetle şu şekildedir:

- a) Basit masaj (eksternal kalp masajı) ile tam başarı sağlanmıştır
- b) Basit laparotomi sonrası kalp masajı tümüyle başarılı olmuştur
- c) Torakotomi yapılan 13 olgunun 7’sinde tam başarısızlık, 6’sında kısmi başarısızlık görülmüştür
- d) Diyafragma insizyonlu laparotomi yapılan iki olguda başarısızlık olmuştur.

Literatür verilerini bu şekilde aktaran Cemil Paşa, literatür bulgularının eksternal kalp masajı lehine bulgu vermiş olmasına karşın, eğer gecikmeden uygulanırsa “kloroform senkopunda” açık kalp masajının daha yararlı olduğu görüşündedir: “ne yazık ki, yapay solunum yapmak için oyalanarak değerli zamanımızı boşa harcıyoruz”. Onun görüşüne göre, diğer “geleneksel yöntemler” çoğu zaman başarılı sonuç verdiği için cerrahlar genellikle invaziv girişim riskini almamaktadır.

Bu uzunca makaleyi Cemil Paşa şu sözlerle sonlandırır: “Her ne olursa olsun, böyle bir durumla karşılaşıldığında, hastayı otopsiye göndermeden önce (açık) kalp masajını denemek uygun olacaktır.”

ATIFLAR

Cemil Paşa’nın kayda geçirdiği bu olgudan, daha sonra çeşitli yayınlarda da söz edilmiştir. ABD New York’da haftalık yayımlanan Medical Record dergisi, olayı kısaca şu şekilde aktarır:

“Tıp Derneği (Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane) kış toplantılarına devam ediyor. Cemil Paşa, büyük ilgi gören bir olguyu anlattı. On gram kloroform inhale eden 30 yaşındaki bir erkeği anal fistül nedeniyle ameliyat ederken, kalp durması gelişmiş. Hayatiyeti sağlamak için, iki dakika süreyle uygulanan rutin yöntemler başarı sağlamayınca, toraksı açmış ve artık atım olmayan kalbe masaj uygulamış. Kalp kasılmaları yeniden başlamış ve bir süre solunum devam etmiş. Ancak maalesef hasta kaybedilmiş.”⁽⁴⁾

Cemil Paşa’nın bu olgusuna Lancet dergisindeki bir makalede de atıf yapılmıştır. Lancet Dergisi’nde 1906 yılında yayınlanan “Heart Massage as a Means of Restoration in Cases of Apparent Sudden Death” başlıklı makalede bu konudaki 40 olgu derlenmiş ve dünyanın çeşitli bölgelerindeki hekimlerin kalp masajı deneyimleri aktarılmıştır. Bu 40 olgu arasında Cemil Paşa’nın (Djemil Pacha) olgusuna da yer verildiği görülür. Ama olgu ile ilgili bilgiler Gazette Médicale D’orient’tan ya da Cemil Paşa’nın kendi yazdığı başka bir makalesinden değil, yukarıda sözü edilen Medical Record Dergisi’nden alıntılanmıştır. Olgu makalede şöyle anlatılır:

“Otuz yaşında bir erkek. Anal fistül nedeniyle cerrahi. Kloroformla anestezi. Cerrahi sırasında kardiyak senkop olmuş. İki dakika süreyle uygulanan olağan yöntemler başarısız olunca toraks açılmış ve kalbe kompresyon yapılmış. Kalp hareketleri yeniden sağlanmış ve solunum dönmüş ama sonuçta hasta hayatını yitirmiş”⁽⁵⁾.

Medical Record dergisindeki yazıyı kaynak gösteren bir başka dergi de ABD Detroit’te yayınlanan The Therapeutic Gazette’dir. Burada da aynı bilgilerin yinelenildiği görülür⁽⁶⁾.

Bunlar dışında, resüsitasyon konusunun işlendiği çok sayıda bilimsel derginin Cemil Paşa’nın açık kalp masajı girişimine atıf yaptığı ve olgunun literatür tartışmalarına dahil edildiği bilinmektedir.

SONUÇ

Bundan 120 yıl önce, 26 Ağustos 1903 tarihinde Prof. Dr. Cemil Topuzlu tarafından gerçekleştirilen bu resüsitasyon ve açık kalp masajı işlemi, Türkiye’nin kayıtlı ilk açık kalp masajı olgusudur. Ülkemizde modern cerrahinin kurucusu olarak bilinen ve anestezi konusunda da çalışmaları bulunan Cemil Paşa, resüsitasyon tarihi konusunda da böyle bir özelliğe sahiptir. Bu tarihi olayın, Türk tıp tarihi yanında Türk anestezi tarihi açısından da önem taşıdığı bilinmeli ve unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

1. Çetin N. Cemil Topuzlu Paşa (1866-1958). <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/cemil-topuzlu-pasa-1866-1958/?pdf=3916> Erişim tarihi: 06 Ağustos 2023
2. Son Posta Gazetesi, 2 Şubat 1931 tarihli nüsha. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/son%20posta/son%20posta_1931/son%20posta_1931_subat_/son%20posta_1931_subat_2_.pdf Erişim tarihi: 02 Ağustos 2023
3. Pacha C. Le massage du coeur dans les syncopes chloroformique. Gazette Medicale d’Orient 1903;21:348-54.
4. Our letter from Constantinople. Medical Record (New York) 1904;65(4):145-6.
5. Green TA. Heart massage as a means of restoration in cases of apparent sudden death. Lancet 1906;2 (Dec 22):1708-14.
6. Keen WW. A case of total laryngectomy (unsuccessful) and a case of abdominal hysterectomy (successful), in both of which massage of the heart for chloroform collapse was employed, with notes of 25 other cases of cardiac massage. The Therapeutic Gazette 1904;20(4):217-30.

OPERATOR CEMİL PASHA AND TURKEY'S FIRST CASE OF OPEN-HEART MASSAGE: ON ITS 120TH ANNIVERSARY

H. Volkan ACAR

SBÜ Ankara Training and Research Hospital, Anesthesiology and Reanimation Clinic, Ankara, Türkiye

ORCID ID of the author: [0000-0002-0603-3896](https://orcid.org/0000-0002-0603-3896)

ABSTRACT

It is known that chloroform was used in surgeries in the Ottoman Empire immediately after its use in the world. Cemil Pasha (Prof. Dr. Cemil Topuzlu) is among the surgeons who used chloroform in their operations. Known as the founder of modern surgery in our country, Cemil Pasha, in his own words mentioned that, he performed more than 5000 operations under chloroform anesthesia. The subject discussed in this article is the resuscitation and open-heart massage performed by Cemil Pasha in a case of cardiac arrest in a patient who was given chloroform. This case is the first known case of open-heart massage in our country.

Keywords: resuscitation, heart massage, chloroform, history of medicine, anesthesia

INTRODUCTION

In this article, the first recorded case of open-heart massage in our country will be discussed. The patient is an anal fistula case of Professor Doctor Cemil Topuzlu (Operator Cemil Pasha), the founder of modern surgery in our country. This event, which is important for the history of resuscitation in Turkey, took place on 26 August 1903 in the Department of Surgery of the Faculty of Medicine in the Ottoman Empire.

HIS BIOGRAPHY

Prof. Dr. Cemil Topuzlu was born in Istanbul in 1866. He continued his education in different parts of the country due to his father's state duties. After Paşakapısı Military Secondary School, Mekteb-i Sultani (Galatasaray High School), Beirut French School, Damascus Military High School, and Kuleli Military Medical School, he started the School of Medicine in Gülhane for medical education, and in 1886 he was promoted to the rank of captain. He graduated as a physician with the rank of captain (Picture 1).

Picture 1- Prof. Dr. Cemil Topuzlu (1866-1958)

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=43654122>

After his graduation, his first place of duty was Kumbarahane Military Hospital in Söğüt. Soon after, Cemil Pasha, who was sent to France for education, worked as a resident in Department of Surgery in Paris for three years (1887-1890). After his return to the country, he was appointed as the staff surgeon of Haydarpaşa Hospital in 1890, and then he started to teach surgery at the Military Medical Faculty. He first became the Assistant Professor (1891), and then the Professor in the Department of Surgery (1894).

Thanks to the successful surgeries he performed, his reputation gradually increased. He became a surgeon for the Ottoman Palace during the reign of Abdülhamid II and was often awarded ranks and insignia. During that time he was receiving surgery invitations from abroad, and patients from abroad were coming to Istanbul for surgery.

Besides medicine, he gave importance to education and initiated the training of many health officers who knew modern surgical practices for military units and institutions.

He contributed to the modernization of Zeynep Kamil Hospital, the first private hospital of the Ottoman Empire, and to the establishment of Hamidiye Etfal Hospital, the first modern children's hospital of the Ottoman Empire. He carried out the works for the merger of the Military Medicine Faculty and the Civil Medicine Faculty and their transfer to the new building in Haydarpaşa (1909-1910) and was assigned as the first dean of the newly established faculty.

He established the country's first Dentist School, Pharmacist School, and a maternity home (1909).

After leaving the military, he also worked in civil service, he was appointed as İstanbul Şehremini (Mayor) and Governor of İstanbul twice in 1912 and 1919. He changed the face of Istanbul with the projects he realized in the field of urbanism. During his reign, Istanbul gained many roads, parks, gardens, and squares besides Sultanahmet Park and Gülhane Park. To ensure cleanliness and order, the Municipal Police Regulation was issued. He planned for the treatment and accommodation of hundreds of thousands of sick and wounded soldiers and civilians sent to Istanbul during the Balkan War. He was appointed as the Minister of Public Works in the last Damat Ferit Pasha government (1920). Periodically he lived in Geneva, Nice and Paris. He returned to Istanbul in 1929 and continued his professional work until 1958, the year of his death⁽¹⁾.

OPEN HEART-MASSAGE

The case which is the subject of the article, was mentioned in an interview that Prof. Dr. Cemil Topuzlu gave to a newspaper. In this interview published in Son Posta Newspaper in 1931, Topuzlu is asked about the "most important and exciting case" of his medical life. After thinking for a few minutes, Topuzlu says that the most important and exciting patient of his professional life is a case in which he performed open heart massage after the development of cardiac arrest. The event is narrated in the newspaper in Topuzlu's own words⁽²⁾:

"This was a fistula operation, and the case was in the Faculty of Medicine. They laid the patient on the table, chloroform was given, and he was put to sleep.

*I went to the head of the table to start the operation. Amazed...
Meanwhile, the patient's heart stopped.*

The patient was dead. Artificial measures were immediately taken to restore his breath. But it didn't do any good.

At that time, I remembered a successful experience made in USA that year. (Compressing by opening the patient's heart).

I immediately cut some of the patient's ribs. I started to massage the heart by taking it in my palm. Suddenly the heart began to play. The blood moved. The patient opened his eyes and began to look around, confused.

Of course, I cannot describe the joyful excitement I felt at that moment.

However, this event was followed by a second sad case: Although our action gave good results, it could not save the patient from death. Ten minutes later he closed his eyes completely. The cause of his death was the effect of chloroform on the patient's limb.

In other words, the patient was saved by the knife, but died with chloroform. I told the case at the Physicians' Congress at Paris six months later; it was cited in many articles."

Picture 2- Interview with Cemil Topuzlu in Son Posta Newspaper (02.02.1931)

http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/son%20posta/son%20posta_1931/son%20posta_1931_subat_/son%20posta_1931_subat_2_.pdf

The source in which this case, which is the first registered open-heart massage in Turkey, is conveyed in the most detailed and scientific language is Gazette Médicale D'orient⁽³⁾. This case, presented by Cemil Pasha at the meeting of Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane (The Imperial Society of Medicine) on November 20, 1903, was published as an article in the January 1 – February 15 issue of the journal, 1904 (Pictures 3 and 4). In the article, the event is described step by step as follows:

“In my fifteen years of surgical practice, I have administered more than 5,000 chloroform anesthetics, including numerous patients with advanced heart disease, without witnessing a fatal accident. However, I have to present here a fatal case of cardiac syncope in a 30-year-old young man three months ago whose stricture of the urethra could not be overcome during external urethrotomy.

Thirty-year-old Ali applied to the Department of Surgery of the School of Medicine on August 24, 1903. There are no notable features in his family and personal history. He has no tuberculosis, no syphilis, no rheumatism, except for a few gonorrhea patients in his family. The patient has a perineal fistula with urinary leakage for two years.

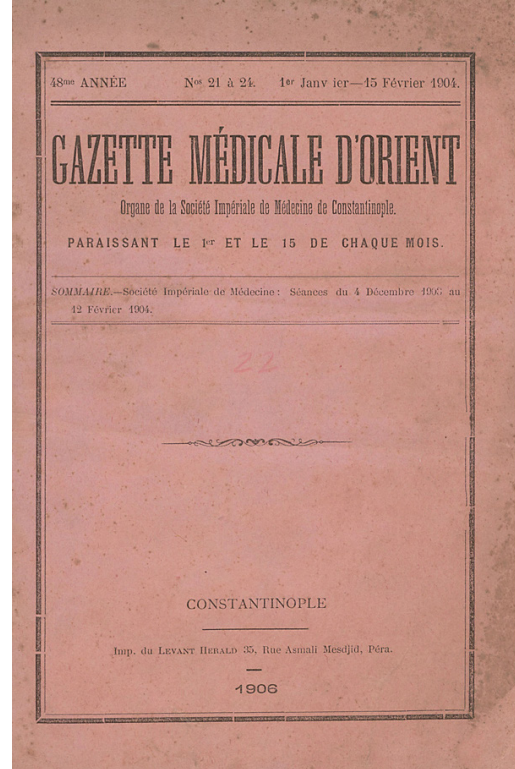
Current status: On examination, there was an insurmountable stricture of the urethra and a perineal fistula that was completely leaking urine. His general condition was very satisfactory, he had no fever, his appetite and digestion were in good condition. There was nothing in the respiratory and circulatory organs. Liver, spleen and kidneys were normal. There was nothing unusual in the urine examination.

The operation took place on August 26, 1903; Cardiac syncope occurred while chloroform was given.

The patient had taken up to eight grams of chloroform with the Juncker apparatus. For more than 20 minutes, we performed the following procedures to return the patient: Rhythmic tongue pulling, artificial respiration, oxygen inhalation, applying electricity, etc. etc. But it was in vain. Finally, I performed a left-sided thoracotomy and applied a thoracic flap. I cut the pericardium, took the heart in my hand and, after massaging for a few minutes, first felt a few contractions, then the heart beat, and then the radial pulse was felt. A minute later the heart stopped again; I started the massage again. This time the heartbeat resumed with a stronger radial pulse and at the same time we saw a real bleeding from the perineal wound site and tongue. The face of the cyanosed patient had returned to almost normal, and after several artificial respirations the patient began to breathe on his own and look around for a few minutes; but soon the breathing stopped and the pulse became impalpable.

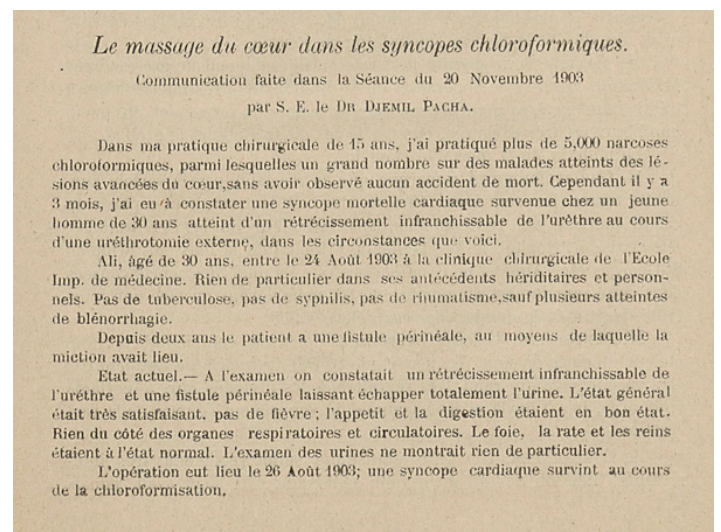
Encouraged by this, we performed heart massage and artificial respiration for 10 minutes. But this time the heart was absolutely

relaxed and unresponsive. All hope was lost. At autopsy, we found no lesions in the heart, lungs, and kidneys that could explain this fatal cardiac syncope case.”

Picture 3- Cover page of Gazette Médicale D'orient, where the resuscitation story was published for the first time (taken from Salt Research website)

<https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/129177>

Picture 4- Title of the article signed by "Djemil Pacha" in Gazette Médicale D'orient (Taken from the Salt Research website)

<https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/129177>

After the article, Cemil Pasha makes a literature discussion on open heart massage and cites data from previous publications. According to these publications, there are several issues that should be emphasized:

- If the blood continues to be oxygenated as it should, the results are satisfactory.
- It is necessary not to switch to open heart massage immediately. Priority should always be given to artificial respiration and other “traditional” methods.
- The important point is the transition time from artificial respiration to open heart massage.
- It is necessary not to wait 20-25 minutes to switch to open heart massage based on the available physiological information, this time can be considered as 10 minutes on average.
- If the above-mentioned “traditional” methods are applied for 10 minutes with artificial respiration and no response is obtained, open heart massage should be applied as a “last resort”.

After that, Cemil Pasha presents the results of open heart massage case reports. Accordingly, while open heart massage provided an “indisputable success” in two cases, the result in many cases, including his own, was “partial success”. In other words, Cemil Pasha interprets the observation of cardiac contractions, albeit temporarily, during the massage as a partial success.

In this part of the article, Cemil Pasha lists the conditions required for open heart massage to be effective in three main points:

1. Not to start open heart massage “too late” because the heart will become “non-excitabile”,
2. Not to apply open heart massage in patients with cardiac problems,
3. To determine a simple and proven practice for the surgical procedure.

Cemil Pasha sees that the reason why he did not succeed in his own patient is that he started open heart massage too late.

After this information, Cemil Pasha moves on to the classification. In his opinion, heart massage, which was first applied in 1889, can be examined under two headings as a method:

- 1- Heart massage (Simple, extrathoracic)
- 2- Heart massage (Surgical massage)
 - A- Intrathoracic massage
 - B- Intraabdominal massage
 - I- Indirect (Extrapericardiac massage)
 - II- Direct (Pericardiodiaphragmatic massage)
 - a- Simple/medical heart massage
 - b- Massage after thoracotomy
 - c- Massage after laparotomy

The article finally summarizes the open CPR publications from 1889 onwards. The results of these patients, whose total number is 17, together with the case of Cemil Pasha, are as follows:

- a. Complete success has been achieved with simple massage (external cardiac massage)
- b. CPR after simple laparotomy was completely successful.
- c. Complete failure was observed in seven of 13 cases and partial failure was observed in six of 13 cases.
- d. Two patients who underwent laparotomy with diaphragmatic incision were unsuccessful.

Citing the literature data in this way, Cemil Pasha is of the opinion that open heart massage is more beneficial in “chloroform syncope” if it is applied without delay, even though the literature findings are in favor of external CPR: “Unfortunately, we waste our precious time by lingering on artificial respiration”. In his view, surgeons generally do not take the risk of invasive procedures, as other “traditional methods” often work well.

Cemil Pasha ends this lengthy article with the following words: “In any case, when such a situation is encountered, it would be appropriate to try (open) CPR before sending the patient for autopsy.”

CITATIONS

This phenomenon, recorded by Cemil Pasha, was later mentioned in various publications. Medical Record magazine, published weekly in New York, USA, briefly describes the event as follows: “The Medical Society has resumed its winter meetings. Djemil Pacha related a case of great interest. Operating on a man thirty years of age, for anal fistula, who had inhaled 10 grams of chloroform, heart syncope occurred. After two minutes’ trial of ordinary means to restore animation without success, he opened the thorax and practiced massage of the heart, which had ceased to beat. The heart movements were reestablished and some respirations secured. Unhappily the patient succumbed.”⁽⁴⁾

This case of Cemil Pasha was also referred to in an article in the Lancet Journal. In the article titled “Heart Massage as a Means of Restoration in Cases of Apparent Sudden Death” published in the Lancet in 1906, 40 cases on this subject were compiled and the experiences of physicians in various parts of the world in cardiac massage were conveyed. It is seen that the case of Cemil Pasha (Djemil Pacha) is also included among these 40 cases. However, the information about the case was taken from the Medical Record Journal mentioned above, not from Gazette Médicale D’orient or another article written by Cemil Pasha himself. The case is described in the article as follows:

“A man, aged 30 years. Operation for fistula in ano. Anæsthesia by chloroform. During the operation cardiac syncope occurred. After two minutes’ trial of ordinary measures without success the thorax was opened and compression of the heart was carried out.

The heart movements were re-established and some respirations were secured but ultimately the patient died”⁽⁵⁾.

Another journal citing the article in the Medical Record journal is The Therapeutic Gazette, published in Detroit, USA. It is seen that the same information is repeated here as well⁽⁶⁾.

Apart from these, it is known that many scientific journals dealing with the subject of resuscitation refer to Cemil Pasha’s open heart massage attempt and the case is included in the literature discussions.

CONCLUSION

This resuscitation and open-heart massage procedure performed by Prof Dr. Cemil Topuzlu on August 26, 1903, 120 years ago, is the first recorded case of open-heart massage in Turkey. Cemil Pasha, who is known as the founder of modern surgery in our country and has studies on anesthesia, has such a feature in the history of resuscitation. It should be known and not forgotten that this historical event is important for the history of Turkish anesthesia as well as the history of Turkish medicine.

REFERENCES

1. Çetin N. Cemil Topuzlu Paşa (1866-1958). <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/cemil-topuzlu-pasa-1866-1958/?pdf=3916> Accessed on: 06 August 2023
2. Son Posta Newspaper, copy dated February 2, 1931. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/son%20posta/son%20posta_1931/son%20posta_1931_subat_/son%20posta_1931_subat_2_.pdf Accessed on: 02 August 2023
3. Pacha C. Le massage du coeur dans les syncopes chloroformique. Gazette Medicale d’Orient 1903;21:348-54.
4. Our letter from Constantinople. Medical Record (New York) 1904;65(4):145-6.
5. Keen TA. Heart massage as a means of restoration in cases of apparent sudden death. Lancet 1906;2 (Dec 22):1708-14.
6. Keen WW. A case of total laryngectomy (unsuccessful) and a case of abdominal hysterectomy (successful), in both of which massage of the heart for chloroform collapse was employed, with notes of 25 other cases of cardiac massage. The Therapeutic Gazette 1904;20(4):217-30.